

Käytävä T102

Käytävä T102:n kaivaukset aloitettiin lokkuun 1972. Käytävää peittänyt laattakivitys limutettiin ja valokuvattiin. Kaivauksessa osoitettiin kundanin melle muoreksi, tämän suavisadan kovanuon yhteydessä tehdyn. Kivien alla oli kulluun rimaasta (mullasta), tulimäälästä sekä kivetä kaasuva pinta, joka lasi molemmilta reunoilta keskusta kohti. Tämä pintakerros poistettiin. Sen alla tuli erim^{käytävä} ~~veskellä~~ pinnussuunnassa kulkeva vedepöytäkanava. Se oli tehty karmakivillä ja tiileillä, joista suurin osa oli venäläisiä. Kanavan tarkoituksena oli alustaa pöytä Pienen linnan pihan vedet Vesipöytä bastionin pihalla kulkevan kanavan kautta rintaan. Kanavan Pienen linnan pihan puoleinen suuaukko sijaitsi alimman porrashelman alapinnassa, leveys 15 x 13 m. Sen alapinnassa oli liivi, jonka yläpinta oli tasalla +78. Kanavan reunat olivat polyjäpäässä tasalla +78,93, keskiosassa tasalla +78,38 ja eteläpäässä tasalla +78,25. Kanavan leveys oli vain 10-15 cm. Kanavan reunat olivat artoihin siirtymät paikalleen. Polyjäpää ei ollut. Vesipöytä bastionin puoleisena päässä kanava jatkui laattakivillä tehdyn "kynnyn" alle bastionin pihalle.

Kanava on ollut pöytä artokanava tai tarkoitettu laattakivien alle jäätävä.

Kanavaa vastapäätä tasalla oli muura- ja laattakiviä, jotka olivat alla jäätävä käytäväkivien alla. Pinta oli hyvin karmakivillä, laattakivillä melko pientä, joulusta myös tulimäälästä. Käytävän polyjäpäässä, kehänmuurin sisään jäätävä

alueella tämä pinta oli tasalla + 79.00 - + 78.90, alueen keskiasaissa tasalla + 78.85 sekä alueen eteläosassa + 78.86 - + 78.83. Kivet olivat kilttuun rimeaus. Heti kivien alla oli keliämumien kuu- luvaa murausta, puleupintaa, jota oli syntynyt käytävää keltäisiä tai sypressettäisiä. Tämän pul- kupintaan liittyä kiviä pisti erim keliämumien käytävään reunasta tasalla + 79.15, + 79.00, + 78.96 (yläpinnat). Kivet ovat voineet tulla joko käytä- vän pohjasta.

Keliämumien eteläseinän ja käytävän länsisei- män välissä kulmauksesta oli samoin melko epämääräistä mukulakivipintaa tasalla + 78.75/76. Kivien väleissä maanpinta oli kovaa eikä sisältänyt laastia ja tiliämyrskää. Kivien keliämumien edustalla oli maassa nimeästi lahoa puun- solppua tasalla + 78.72 alueen. Kevas oli nr 3 cm paksu.

Käytävän vastakkaisella puolella oli röhkivä itä- seinän alta erimtyöhyviä kiviä, joiden yläpinta oli tasalla + 78.91 - + 78.83. Röhkivän leveys oli (keli- munita etelään) 75 cm.

Käytävän eteläpäässä oli paksu lohkaa viliteellisen tasasta kiveystä, jota on saattanut kumua ylä elastettuun mahdolliseen mu- kulakivitasoon: T101:een seinän oviaukon ^{seuralla} ^{seinä} puolella oli mukulakiviä, joiden yläpinta oli tasalla + 78.24 - + 78.22. Kainiuk oviaukon ja portti- aukon välillä alueella oli lisäksi pääasiassa tili- päleitä ja mukulakivistä kaetua pinta tasalla + 78.22 - + 78.09. Osa näistä kivistä osittain oli seuran kello käytävän eteläpään täyttävän murausten pintakiviä.

Edellä elastetut todennäköisesti mukulakivi- tason jäänneet sekä redensitokanava porii-

0 telttim. Muunien ollen työntäviä kivet jätettiin paikalleen. Maa oli kulluunimaata, hyvin tummaa ja sisälsi tulimäkeä, luita, laastia ja muutamia rautaesineen sekä puiton luita.

Käytävän vesipartin bastionin puoleisessa päässä oli laatoita tehty kynnyks. Sen leveys oli 110-125cm. Yläpinta oli tasolla + 77.91 - + 77.96. (kuva) Laatoitus oli muunneltu sementtlaastilla käytteen.

Käytävän keskiosan pohjoispuolelta, keliämuruiin ja seinäpilastereiden väliseltä alueelta tuli esille katehmiä laattakivitasoita sekä suunnista liekkakivitä tehdystä vedempöytäkanavasta. Myöhemmin saatiin esille lisäosa luonnontasoa kivistä, nelikulmaisen kuoppa, joka oli muunneltu laudoilla. Laattakiviä oli lämpöseinän edustalla, keuhkuaa kohti näyttävänä pinnana tasolla + 78.60 - + 78.55. Osa kivistä oli suurelloja peltokiviä osa vain n. 2cm paksuja laattakiviä. Kivien väleissä oli kavahtavina rapautunutta laastia. Niiden alla oli liemi.*

Alueen keskellä oli laattakiviä, jotka näyttivät melko jyrkästi etelä-kaakkoon. Kivet olivat keskimäärin 2,5cm paksuja. Laattakivien yläosat olivat tasolla + 78.37, + 78.38 ja alaosat + 78.27, + 78.34. (kuva) Tason päällä olevasta maasta löytyi rautia vuodelta 1841. Mahdollisesti tähän tasoon liittyy itäseinän vierustalla kaksi kiveä, joiden yläpinta oli tasolla + 78.50 ja + 78.55. Kivien paksuudet olivat n. 12cm. Pohjoisempi kivi näytti ulottuvan itäseinän alta ensimmäisen kiven alle. Sen alla oli sekin lyhyt seittain ja itä-länsi-suunnassa olevia suurelloja kiviä. Etelämpi kivi oli pari kolme kiven päällä. Näiden kahden kiven väliä oli pieniä liekkakiviä ja maata, niiden alapuolella oli rhyttä pten tad. näkö. Tähän tasoon kuuluvaa laattakiviä soidi alla olevaan n. 80cm syvässä kuoppaan.

saati kuuluneet samaan tasoon kuin laakson polyörpuolen laattalivet (kera II). Tästä muutama oli myös lähää puristuksia.

² Käytävän ⁷ lämmönsäiliön ja keuhon lämmönsäiliön välillä oli ~~laattalivet~~ laattalivet, josta p. tasolla +78,75 oli mukavampi pinta, oli edelleen lämmönsäiliöitä. Kiviä sama oli rapauttamatta laattia p. be alleivat tasalta +78,65 - +78,75 - +78,39. Röyhkiä ei ollut tuossa seinän, mutta näkytti kukaan jokinlaista muuriantuunaryhmiä. ~~...~~

~~...~~ Käytävän vastakkaisella puolella oli samantapainen röyhkiä ~~...~~ pinta on p. alareunassa ollut pinta. Näiden röyhkiöiden kohdalla käytävän seinä oli kalvan mukaiset syvennykset, joiden pinta oli ~~...~~ suunnilleen röyhkiä levyjen. Syvennykset olivat 10-12 cm syvä p. ulottuivat tasalle +80,87 seinän p. lates kalvi anti lämmönsäiliön deveyt allaalla 60-70cm lämpöä p. 80-90cm seinä. Kalvoide pinta ei ollut vaurioitunut purkutyöstä, vaan samankalta keraan ovi-fasassa muuripintaa kuin käytävä ^{keuhon} seinä. Lämpöseinien syvennyksen alareuna oli n. 4 kinnassa (60cm) korkeudelta muuripintaa ulkonava kivi, ulkonema n. 10-13cm.

Tämmösi alareunassa oli kapealike antuan tapainen uloke, josta nähdään ^{keuhon} keuhkomaista kiden muuttua muuttua.

Kuannonmaan ^(kera) yläpinta tämmösi viereltä oli tasalla ~~78,18~~ ^{78,18} ~~mitä p. lahti etelään~~ ^{78,18} etelään ^(kera) laaksona pintaan tasolla +78,18 - +77,94 - +77,84. Laakson eteläpuolella kerran yläpinta oli tasolla +77,93. Käytävän ^{keuhon} keuholla luv pinta oli tasolla +77,90 ^{kuannonmaan keuhonmuuttu edustalla} +78,15 +78,18. ^{keuhonmuuttu pinta tasolla} 77,85. Keuhkomaisten ~~...~~ ^{...}

61,50
60,88
pinta
pinta

palloa T102:n kaivauksesta

Keskijänteiden välissä kinnäykeliö, jonka korkeus oli $\approx 40-25$ cm pituus 115cm leveys 15-20cm Pöykkiön yläpinta oli tasalla $+78.15 - +78.05$ kivien väliä oli rapautunutta karkia sekä kulltuurimaata. Pöykkiö ulottui laattalinjan varaan asti ja oli siinä karkia kinni. Pöykkiö päättyi. Sen alla oli paksu kevas kulltuurimaata, duon-nonnaan pinta laski laathan eteläpuolelta melko jyrkästi ~~alaspäin~~, kehki käytävän eteläpuolelta täyttävää mureaa.

Laatikko. Keliämmin ja keskijänteiden välisellä alueella, sen keskijänteiltä tuli erikseen maahan kaivettu laudonka suorattu nelikulmainen kuoppa. Sen etäisyys itäseinästä oli 110cm, länsiseinästä 190cm ja keliämmin eteläseinästä 165cm. Laathan päällä oli laudonka tehty lauri. Laudat olivat täysin lohonnaista, paikoin pelliäkin puuropuliä. Itä- ja länsiseinillä oli rautanauhat. Reunojen yläpinta oli tasalla $+78.30$, (kuoppa) siis ^{vanha maan} karkia kinni laatta-kivien pinta. Kattelaatojen alla oleva maa, jolla laatikko oli täytynyt, oli hyvin pöyhästä, löysästä olevaa. Se oli kulltuurimaata, tummaa ja sisälti tiliämurikkaa, kivilinjoja (pieniä 3-7cm), luita, kalliopöytä, laattamuriko, ^{hiekkaa} kirkasta lava, ^{akelaavasta} noin 8cm eteläseinästä alaspäin oli 2-7cm paksu kevas hiltä, joulussa oli palanutta luita. Kevas ei ollut yhtenäisen. Sen alla oli tummasta hiekkaa. Noin 32cm seinästä alaspäin oli mureaa täytettä otettava kevas hiekkä, josta oli jätin osuus enemmän tiliämurikkaa kuin koko alueella. Noin 33-35cm seinästä alaspäin oli laattapinta josta oli väijännyt maan mureaksi 0,1-0,3cm paksuudelta. Noin 40cm seinästä (43cm polyori-

reunasta) alapain ali kääntynyt kiernä, jona
 oli tulimurshaa ja lattia pinta, samalta tasalta
 löytyi rautakerime, mahdollisesti puikko. Kääntu-
 nut kiernä oli selvän itäisillä n. 18 cm:n
 leveydeltä, jona sen paksuus oli 1-2 cm. Keuas
 laaki lanteen. Tämän keudien alla läntisillä
 oli selvästi havaittavissa 3,5 cm paksu kaksikeru
 liikkakeuas, jonka alla jälleen kääntynyt kiernä
 paksuus pari mm. Hieman pinnalla oli kiernän
 lokerupinta, hieman alla oli suorastaan
 4-5 cm paksu sora-keuas, ja sen alla
 jälleen kääntynyt kiernä, jonka pinta laskee
 pöydäseen. Sen yläpinta oli itäisillä 48 cm
 yläreunasta alapain ja pöydäseinän
 väleä 56 cm yläreunasta alapain.
 Hieman alla oli liikkua n. 3 cm ja sen
 alla luonnontuota, kiernä.

kahtika oli kaivettu luonnontuotaan ja suorastaan
 lanteilla. Kaikkuja oli kullakin seinällä 2 tai mahdoll.
 3 ohuempaa, leveydet 23-25 cm. Kulkukäyt-
 tästä ei saanut selvää, koska lankut olivat niin
 paksuina lankuina. Kaikkujen paksuus oli
 n. 3 cm.

Kalensuotokanava, Käytävän pöydäpinnalla, keuki-
 aluelin läntisellä kullin isosta laattaliivistä
 kehityksen suotokanava, jonka lankuina oli ollut
 pöytä sora-vedet isalta linnankalta "repporistin".
 Kanava oli jäljellä ainoastaan kehiäminen etelä-
 reunan ja käytävän eteläpäiden täyttämisen muun-
 nalla alueella. Kallion muun pöytäpinta-
 set yläpinnat ovat senverran kaksella, olleivat kana-
 van liivet alaisi vesimeet sulyä parkallaan myöskin
 liivien alla. Kanavan paksuus n. 3 cm oli
 7 m. Kanavan pöydän taso pöytäpinnalla oli +78.26,
 eteläreuna +78.10, aivan eteläpinnat liivet pöydän.

Pölyä oli kertynyt suurehkoita laattalivuroita joiden paksuus oli 55 - 75 cm, leveys 25 - 27 cm. Kivien väleissä oli laastia. Reunat olivat liian upotettuja kuffelään asetettuja laattalivuroita. Niiden yläreunat polyjörpäissä olivat tasalla + 78.30, +78.38 ja eteläreunat +78.15, +78.01. Kivien välit ovat todennäköisesti olleet kimmetyt laastilla.

Tärkeimän alareuna kehämurui eteläpuolella oli m. tasalla +77.85, kärkeisimän alaosa oli tasalla +78.20 Käytävän eteläreunasta murut päättyivät etelään täyttävän pohjimuruiin yläpintaan.

T102:n Pienellä limnanpöydälle jätävät portaat. Rekelmiä oli kaitheään 3, joista ylimmä oli murenattu uudelleen v. 1963. Kaitheiden murenadun laasti vaihtui myös melko suurelta, väri oli harmaa, matala sementtilaastia ja samaa kuin käytävän eteläpuolella alammalla kynnyslaattajälkeen. Ahkelmat portettiin. Kivien väleissä oli runsaasti kullunmaasta. Portaat olivat mallaan seinistä, entisenä rakennelmana portti-
 aukko. Nämä ei siis ollut rakennettu itse keuhkamurusta, vaan portin pölyä muodosti liian etelään viettäviä reunoita reunaan ulottuva muuripinta. Muuripinta on syntynyt joko portin aukon ympärillä tai sitten, ellei keuhkamurua muurata ja siihen portin aukon pölyä oli jätetty avoimeen alatasoon viimeistele-
 mättömänä. Portaiden polyjörpiä oli epätasaita murenaita, maan pintaa varten kertyä. Portin aukon pölyä alasaat olivat samoin muuripintaa.

T102:n eteläosan porttikan alueella Porttikan eteläosa
 tasolla +77.96, +77.91 eli ^{niellä ed. p. al. pinta} 110-120 mm leveydeltä
 laatoitusta. Kaattakinnit ~~al.~~ aliat betonirakenteille
 kiinni, saumat kivi leveat. Laatoituksen pinta eli
 tänsiasusta painunut alapain ja painamo eli täytetty
 lauhalla ja laatoilla. Laatoituksen pohjoispuolella eli maan-
 eläinen kiviöykliö, jossa eli ^{suurelkoja} laatoituksen
 alla ~~se~~ esiintymä kiviä. ^{seleä kiviä puolelta} Niiden paksuus eli 5-10 cm
 muuttua. Kiviöyksen leveys eli 40-45 cm. Se eli selvästi
 pöytä alleisen laatoituksen pohja- ja täyteliveyksiä, joka
 poritettiin, samoin kaattapinta.

kaattapinnan alla eli täytettä, joka eli
 pääasiansa tummallekkoa kiveä ja hauraa multaa.*
~~S~~ ^{siis} sisälsi runsaasti eukaleeria kiviä sekä n. 2 cm pak-
 ania ^{leveys} ^{alesta} muuttua pihimäistä aineita, sekä betoni-
 möykkyä. Tältä eli vielä tasolla +77.20, jolla eli
 myös pari palamusta ja lakonnutta pinta sekä muuttua
 tilimurakkeita.

*Porttikäytävän eteläosan täyttämisen muurin eteläreuna
 osittain alevan n. käytävän laavuun eteläreu-
 naua. Muurin reunan alapinta eli tasolla +77.80.
 Reunan muurus eli melko luonaa, kivien väleissä eli
 laasti rapautunut ja kervautunut mullalla. Muuri pinta
 eli murtopintaa. Muuri edustalle pölytti täyte-
 maan pöytä. [→] Maa sisälsi runsaasti

Tasolla +76.94 - +76.79 alkoi laatu- ja laasti-
 keeras. (luonaa) Kaattia eli lähinnä alueen keeli-
 asalla tasolla 76.78, pohjoisosa ja 76.84 eteläosa. Koko-
 pinta eli lähinnä alueen reunoilla, tänsisillä 22-
 25 cm paksuus muuta eli lakonnut lauhalla pinta pinta
 eli n. 100 mm, lev. 10-15 cm ja paluus mykkyisellä
 3,5-4,5 cm. Pinta eli lähinnä pohjois-eteläsuunnassa.
 Kairausalueen läheisyydellä oli samaa kalliomallin ja laho-
 puitteita. Tämän laasti- ja laakunkeeras
 alla eli kullunmaakeras, joka sisälsi vaaleampia
 näitä tilimurakkeita, laastia, tuolta, pöytä ja sekä
 runsaasti luita ja kalanluotoja.

Käytävän ekleiasan muurin (itä-länsisuunt.) alareuna oli tasalla +76.65 - +76.70. Suunnikeen tatti tasalta alkoi alueen polyjoisimilla hiemhentas, jonka päällä itäsuuri ja länsisuuri välillä oli 5-8m paksu hentas laatta, todennäköisesti munaupotelta. Hiemhentasuuden yläpinta laski jyrkästi etelään, alareuna taas oli hyvin loivasti nieltävä palant pinteunas. Hiemhentasuuden paksuus polyjoisimilla oli 30-20cm. Keras ulottui tulin alueen keskiosille, jossa sen paksuus oli vain 1-2cm. Siitä ekleiasin hiemhentas muuttui laatti kende selvi. Näiden, hiem- ja laattihentasuuden, alla oleva ^{uusi alue} palant pinteunas alkoi tasalta +76.48 polyjoisista, +76.46 kelti- kelta ja +76.32 itäsuuna. Keras siinä myös hiemhentas lahoa pinta. Keras alkoi n. 75cm päässä länsisuunnasta laakea jyrkästi itään, samalla se laski ^{ja paksuus} myös ekleiasin eteen, etä kendeuuden paksuus polyjoisimien ^{tasojen} välillä oli 1-1,5cm, ~~laski~~ mutta eteläsuunnalla 20cm ja itäsuuri edustalla n. 10cm. Tämä palant kendeuuden alla oli hyvin runsaasti rautakuonaa. Keras piti länsi- suunni alle, jossa sen paksuus oli yli 20cm. Sen paksuuden muuri alle sopin taruista oli 50 cm matkalla, katta länsisuuri polyjoisimien ^{poistuksen} edustalla oli pinnalla sadevesikanavan reiki.

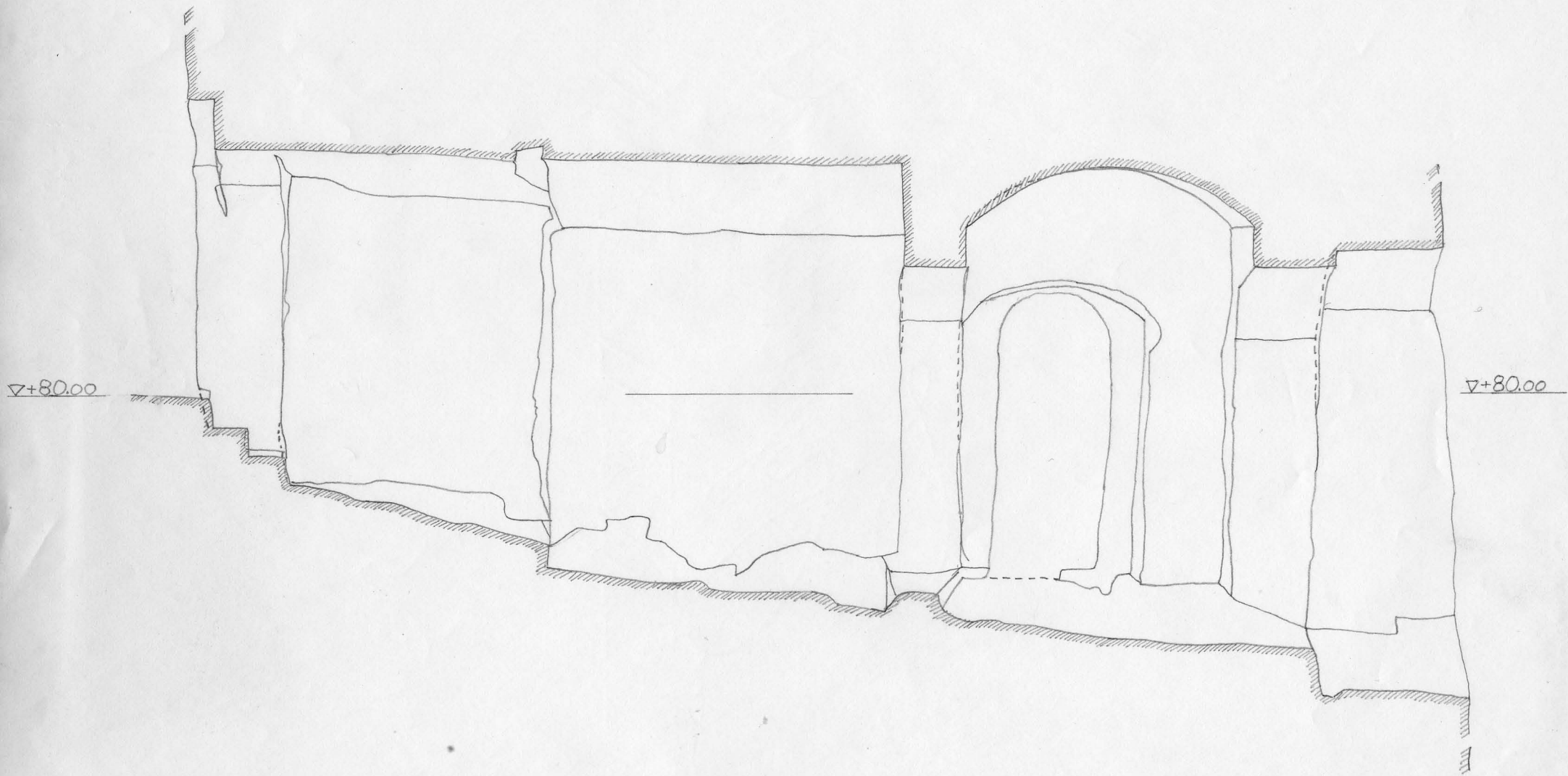
Kainausalueen itäosassa tuli oville 3 kpl palamattomia uusia (lankuuta) Huletan kendeuuden ulottui 40-30cm:n paksuun itäsuunna (ulosmura linnan päällä tatti oli uittaj). Huletan kendeuuden, muuttoli ^{uusi} väijäytymystä media, alkoi kottimukansa tasalta +76.28. Hinet olivat tässä kulturenkeroh- sessa yläpinnat tasolla +76.38 - +76.26. Hineitä 2 oli poly- et. suunnassa yhti näiden päällä pöytäin. (uus)

Pualitain palantta pinta oli lisäksi länsi- suunni edustalla n. itä-länsi suunnassa

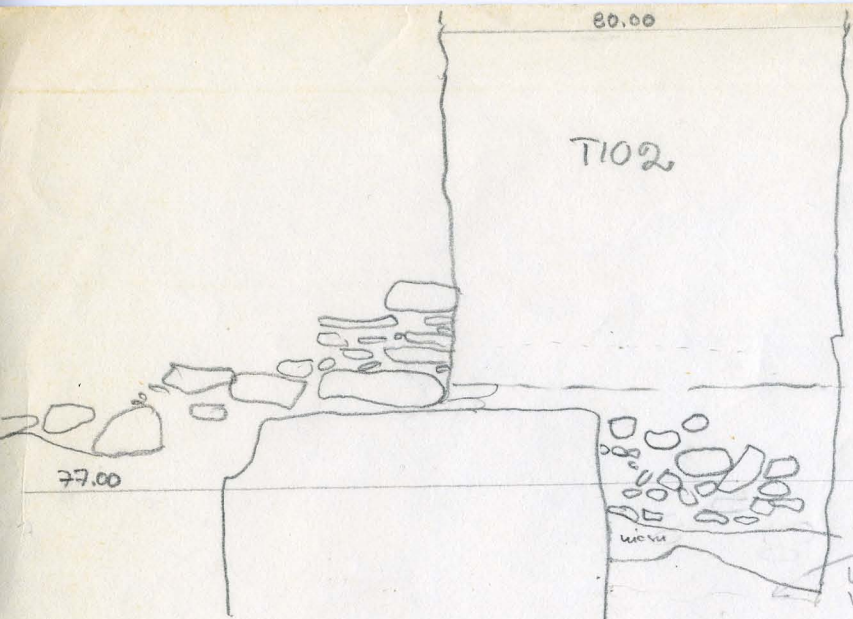
Palant kendeuuden alla oli soarekainnen keltapinta, joka nielti loivasti etelään ja itään.

Esimerkiksi hulleet muurit :

Käytävän T102 : eteläisestä suuaukosta, maanpinnan alapuolelta tuli erikois kalliiseen kalmeen muuri kattoelämä. Mikään näistä ei ollut liitetty toisiinsa eikä yläpuolella oleviin muureihin. poikkeuksellisesti lukuottamassa

T 102

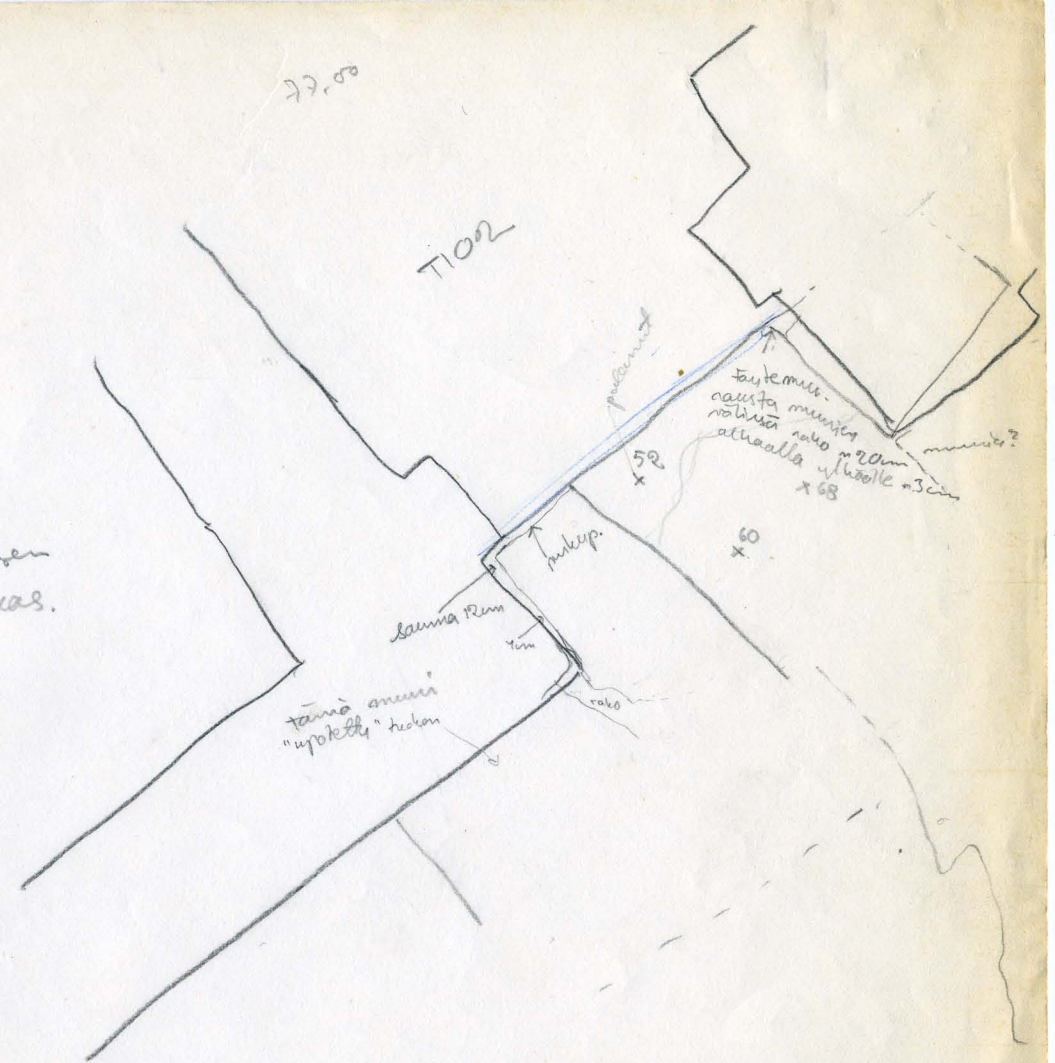

56.65 - 76.80

77.00

T102

alareunassa
kivien kummit
kulttuurimaata eitten lietty
20-23 cm paksu ja sen
alla palanut puitteikas.

77.00

T102

60

Sauna Run

pöytä

Tämä on uusi
"upoketti" hiekan

palanut

taiteenmu-
nista muun-
nosta nako n 20cm
aluaalla yläosalle n 3cm

porttikanon pohjalla
kulttuurimaahan alla
laakkeen (muunaukset?)
sen alla lietty, josta on laakkeen
pöytä hiealla jolla alkaa tasalta + 63-64 cm itäosaan, itän. yläosa 50-30 levee rintaan.
ja sen alla palanut puitteikas alkaa tasalta
+ 52 - 60 - 68 taskee pöytä, itäosa
Hieauraa ^{kolopuun pöytä} ja sen alla #3 lahoa pöytä (pöytä)

$$\frac{77.00}{26.5}$$

$$\frac{77.00}{26.5}$$

$$\frac{77.00}{10}$$

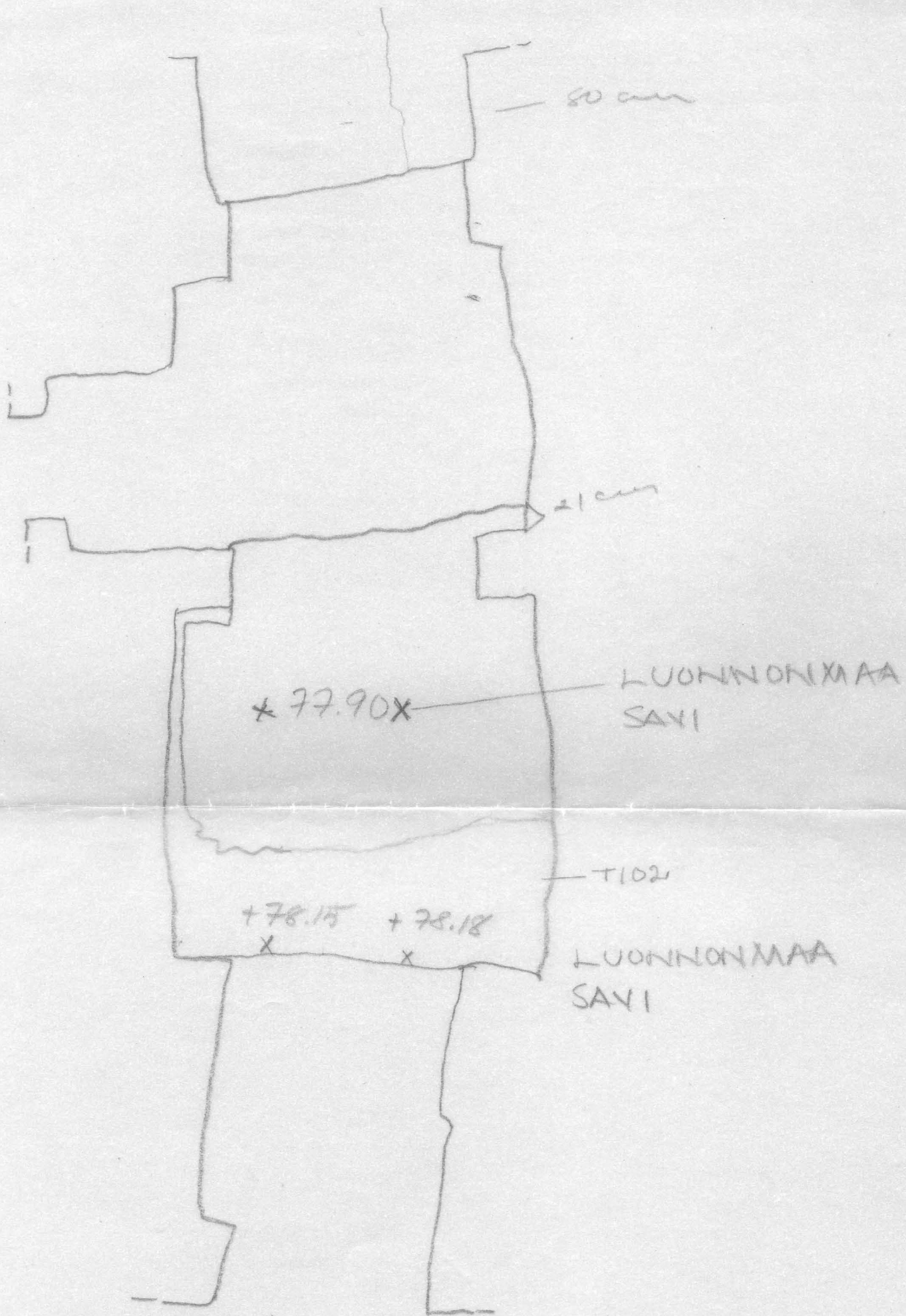
Itäosassa 30 yläosa alaa vain 1-2cm kulttuurin
ja palanut keuhkua rajana.
Itäosassa lietty palanut
laanti

35cm

60

palanut myös laakki
pöytä 13cm pöytämu-
edustalla, rautaa!

Itäosassa laakkeen alla suoraan palanut puitteikas

T